

MAGYAR AGÁR

UNGARERNES VAGT- OG JAGTHUND

FAKTA

Racen blev optaget i FCI i 1963 ifølge FCI, men havde ingen registrerede kuld i Ungarn før 1967.

Racen bliver på engelsk kaldt Hungarian greyhound selvom det egentlig burde være Hungarian sighthound, da agár betyder mynde.

Racen er firdoblet i Danmark de sidste 4 år - dvs. vi nu huser 4 eksemplarer.

Magyar agáren bliver ofte forvekslet med greyhound, whippet eller galgo español.

Racen er hårdfør overfor kulde, regn og blæst, da den har en tyk underuld i modsætning til flere af dens fætre og kusiner.

Artikelskribent:
Anne-Marie Venge Waleue

Ejer af Magyar agár de sidste 9 år og indehaver af den første magyar agár som fik titlen Nordisk lure coursing champion.

Ejer af Kennel Canes Gratia, som foruden Magyar agár også huser azawakh og fransk bulldog.

Billederne i denne artikel er enten ungarske arkivfotos eller taget af skribenten selv. Billeder og indhold tilhører skribenten.

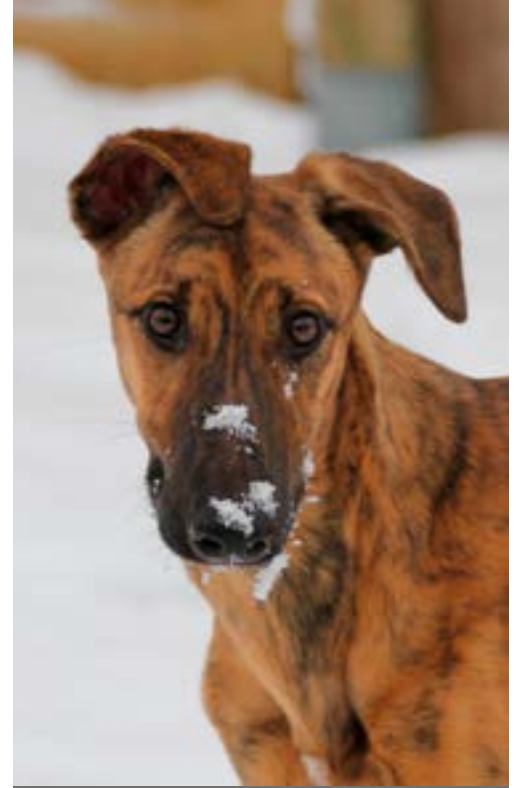
MAGYAR AGÁR

INTRODUKTION

Magyar agár, som direkte oversat betyder ungarsk mynde, men som også kaldes ungarsk greyhound er en af mange mynderacer. Den stammer selvsagt fra Ungarn, men hvad er egentlig forskellen på dén og dens fætre og kusiner? Greyhonden og whippeten kender de fleste. Galgo español er der måske lidt færre der kender, men Magyar agáren er meget lidt udbredt uden for sit hjemland, Ungarn, og er derfor forholdsvis ukendt andre steder i verden. Den har dog vundet lidt frem i Tyskland, hvor der efterhånden er kommet en del opdrættere af racen også. De seneste år har vi set en vækst i antallet af Magyar agár-hvalpe født uden for Ungarn og man fornemmer, at racen bliver mere kendt - i hvert fald i myndekredse. I Danmark ser vi også en stigning i interessen for racen, som ellers har været nede på bare ét enkelt individ i en årrække. Derfor synes jeg, at det var på sin plads at give andre interesserede en grundigere introduktion til racen.

Jeg har selv været ejer af racen i snart 9 år og har først efterfølgende lært om racens kendetegn, forskellige linjer med dertilhørende forskellige typer - både eksteriør- og temperamentmæssigt, samt selv deltaget i en DNA-ind-samling, som skulle klarlægge den genetiske variation i racen og rela-

tionen til lignende racer. I den tid jeg har haft racen er der kommet meget fokus på sygdomme. Generelt er mynderne sunde, men alle racer har jo noget man bør tage hånd om inden det stikker af. Det har man i visse Magyar agár-kredse været rigtig gode til og vi er efterhånden flere opdrættere, som tager det så seriøst, at vi tester for en hel del relevante sygdomme inden hundene sættes i avl. Udover at teste for sygdomme, er der også nogen vidensdeling i forhold til erfaringer med epilepsi og autoimmune sygdomme. Det er noget, som er umuligt at teste for og vi er derfor meget optagede af at kende de forskellige linjer så godt, at vi kan forsøge at eliminere disse sygdomme med tiden. Når det så er sagt, så er Magyar agáren en meget stærk og robust mynde, som kan tåle en hel del - også kulde - og de bærer absolut ikke præg af at være skrøbelige - hvilket de heller ikke er. Det er en sund hund både mentalt og fysisk og klarer sig som regel virkelig godt gennem jagt/coursing-sæsonen uden nogen skader overhovedet. Det er en race jeg gerne anbefaler ikke-mynde-mennesker netop på grund af dens tyngde og robusthed, da mange af de andre mynderacer er mere elegante og enten meget kuldefølsomme eller med for meget hår. Magyar agáren er efter min bedste overbevisning en god mellemting. Jeg har derfor samlet lidt information om racens særlige kendetegn, historie samt opretholdelsen af genetisk diversitet i racen.

.....

Magyar agáren er en hårdfør mynde, som tåler en del frostgrader og går gerne ud i regn og blæst uden dækken. Derfor er det også blevet en race, som har vundet indpas i Finland, selvom racen ellers er ganske ukendt uden for Ungarn.

MAGYAR AGÁR HISTORISKE BILLEDER

Racen har været kendt i Ungarn siden middelalderen. Det har længe været en yndet sport at jage med mynder fra hesteryg og man mener, at ungarene har bragt mynder med sig, da de erobrede landet og at disse mynder havde en noget lavere og grovere statur end f.eks. greyhounds. Der er mange ting der tyder på, at Magyar agárens forfader var en god blanding af både asiatiske og afrikanske mynder, samt hunde af mindre myndelignende statur. Det var først i starten af 1900-tallet, man krydsede dem med greyhounds. Det ældste billede jeg har kunnet opstøve af en Magyar agár er fra omkring 1902. Det er fra en avisartikel, som omtaler en af de ledende personer i organisationen Bácska Agár Assosiation, Kresztély Lelbach, med hans vindende jagt-agár, Gyöngyös.

(az elő sorban) Gency Ferenc, báró Urbán Gáspárné, szentkirályzabadjai Szőke Kálmán és Szilassy Károly

LELBACH KERESZTÉLY (1860-1934)

Az állás mellé 120 évek bányászati munkát, ezután a kényszerűen elhagyott munkák között volt a vadászás is. Lelbach Keresztély 1860-ban született a Gyöngyös mellett. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta.

1890-ban a Magyar Agár Assosziáció elnöke lett. A Magyar Agár Assosziáció elnöke lett. A Magyar Agár Assosziáció elnöke lett. A Magyar Agár Assosziáció elnöke lett.

A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta. A vadászatot a természetjárás mellett folytatta.

Racen har været kendt i Ungarn længe før den blevet optaget i FCI, men dengang var den som så mange andre mynder forbeholdt adlen. De adelige holdt af at deltage i jagtarrangementer og for at få hurtigere hunde blandede man greyhounds i.

Ovenfor ses et billede af grever og baroner med deres ungarske mynder. Billedet er fra en af deres mange jagtkonkurrencer og taget i årene mellem 1. og 2. Verdenskrig. Disse konkurrencer var meget prestigefyldte begivenheder og efter sigende stedet man kunne skaffe sig politisk indflydelse. De adelige importerede hunde (primært greyhounds) og blandede med deres ungarske mynder, for at gøre dem hurtigere, så de nemmere kunne vinde.

Nedenfor ses et billede af Grevinde Ida Szilassy og hendes ungarske mynder i 1936.

MAGYAR AGÁR

BESKRIVELSE

Racen har aldrig hørt til blandt de mest elegante mynder, men derimod en mynde som gav indtryk af styrke, udholdenhed og robusthed. Den har nogle distinkte kendetegn, som er nogle af de ting der stadig i dag gør, at man kan kende en Magyar agár fra dens fætre og kusiner. Ud over, at den gerne skal være konstrueret så den fremstår robust, så er Magyar agáren kendt for sin lidt tykkere og stride pels med en hel del underuld om vinteren. Det varierer en del alt efter linjer, men den traditionelle ungarske mynde vil have dette distinkte kendetegn. Pelstypen er med til at sørge for, at racen ikke er særlig sart over for kulde, som man f.eks. kender fra mange andre mynderacer der kræver et varmt dækken om vinteren. Til dette hårlag hører også ekstra lange hår på halepidsen – en typisk Magyar agár vil have en hale som nærmest ender ud i en ”kost” af stride hår. Halen har traditionelt været ret kraftig og med disse stride børster som kendetegn. Et andet kendetegn er ørerne – de skal gerne være væsentligt tykkere og tungere end andre mynder som har rosenører. Hovedet er kileformet med en forholdsvis bred skalle og man skal kunne se et forholdsvis tydeligt stop. Alt i alt giver racen indtryk af at være robust over for terræn såvel som klima.

Dette billede er af hunden Cudar, som er den mest berømte stamfader til den Magyar agár, som i dag er optaget i FCI. Han blev født i 1964.

Endnu en hanhund, som har haft stor indflydelse på den Magyar agár vi ser i dag. Tibró Vándorlegény blev født i 1970. I dag ser vi stadig hunde som er meget lig denne type agár.

Ud over, at racen rent visuelt har nogle særlige karaktertræk er den også en smule anderledes temperamentsmæssigt end sine nærmeste slægtninge som greyhound, whippet, galgo etc., da racen har været brugt som vagthund før i tiden og mange individer besidder stadig en hel del af denne vagtsomme karakter. Dette skal man naturligvis forberede sig på, såfremt man ønsker at anskaffe sig en Magyar agár. Jagtinstinket er stærkt og intakt hos stort set alle individer. Dette er dog noget næsten alle mynder har tilfælles, da de er selvstændige jagthunde, som jager ved hjælp af synet. Der er det med Magyar agár som med de fleste af andre mynder, at man ikke kan lade dem løbe frit hvor som helst, da de uden tøven vil stikke efter noget der bevæger sig - det er der muligvis også en del andre hunde der gør, men forskellen er bare, at en mynde som regel også nedlægger byttet. Udover det så er Magyar agáren en meget alsidig mynde, som i andre lande både er blevet brugt som slædehund, til agility og weightpulling. Det er også en mynde, som gerne vil arbejde og have udfordringer i hverdagen. En velstimuleret Magyar agár er afslappet og bemærkes stort set ikke indendøre.

MAGYAR AGÁR

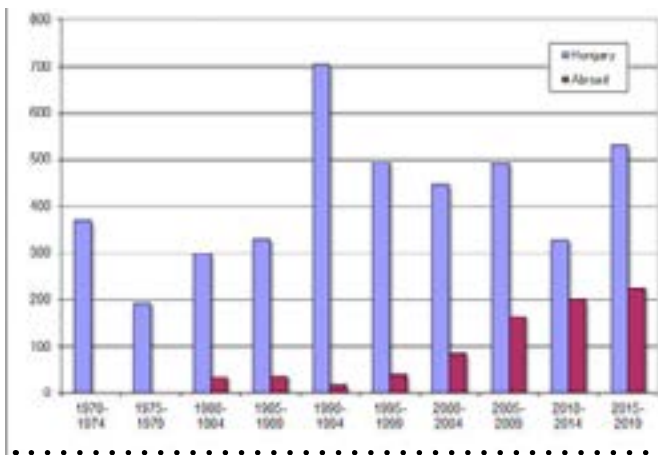
NUTID OG FREMTID

Mynder er generelt velbyggede sunde hunde der er lavet til at præstere som elitesportsfolk. Det betyder dog ikke, at vi ikke ser sygdomme hos disse racer ligesom alle andre gør hos deres. Hos Magyar agären dukker der også med jævne mellemrum sygdomme op som man skal huske at være opmærksom på. Da racen ikke har været særlig kendt uden for sit hjemland i langt størstedelen af den tid den har eksisteret, så er genpuljen også forholdsvis lille. Der er nogle ganske få "foundation"-hunde, som ses i stort set alle stamtavler og man kan derfor få svært ved at komme uden om de linjer der er hårdest ramt af sygdom, da alle hunde i racen er i familie. Der har dog gennem årene været indmønstring af hunde i Ungarn, som ikke havde stamtavle, men som blev avlet udelukkende til jagt. Disse jagtlinjer varierer en del og den ungarske kennelklub nedsatte derfor en dommerkomite som skulle sørge for at indmønstre de mest vellignende individer. Det har dog været en lidt kaotisk affære, da man har åbnet og lukket for denne indmønstring af flere omgange, og det ikke har stået klart hvad årsagen til dette har været. Det er dog et vigtigt stykke arbejde, da racen har hårdt brugt for at udvide sin genpulje og der findes en del gamle og traditionelle ungarske jagtlinjer, som har meget godt at bidrage med til racen.

.....

Magyar agár er en race, hvor man stadig indmønstrer nye individer. Dette gøres for ikke at skabe en genetisk flaskehals for en iforvejen lille race antalsmæssigt. Hunde fra jagtlinjer møder op til en avlskåring og kan, hvis de opfylder standarden, få en godkendt FCI-stambog med ukendte aner. Til venstre på billedet ovenfor ses en Magyar agár med registrerede aner i 3 generationer, hvor den til højre er med FCI-stambog med blanke aner.

Grafen er udarbejdet og venligst udlånt af Zsuzsanna Barabas

Herover ses udbredelsen af racen i henholdsvis Ungarn og andre lande fra 1970 til i dag. Som det ses på grafen er racen steget næsten eksplosivt udenfor Ungarn de sidste 10-15 år, hvor det førhen var en race, som næsten kun var forbeholdt ungarer.

Skulle man få lyst til at se en "ægte" husar, eller som det hedder på ungarsk – huszár – så er det årlige møde Bödei Agár Mustra stedet hvor man hvert år afholder et stort myndekomsammen og arrangøren møder op som husar til hest. Da det afholdes i Ungarn er det selvsagt stedet hvor muligvis det største antal magyar agærer mødes hvert år og man har derfor en god chance for at se og møde rigtig mange ungarske mynder og deres ejere.